

SPYTOVANIE SVEDOMIA PODĽA PRÍKAZANÍ

1. príkazanie desatora:

JA SOM PÁN BOH TVOJ, NEBUDEŠ MAŤ INÝCH BOHOV OKREM MŇA, ABY SI SA IM KLAŇAL ! (Ex 20, 1 – 6)

Teoreticky je mojím Bohom Otec, Syn a Duch Svätý. Prakticky je ním to, čomu dávam prvé miesto vo svojich myšlienkach, citoch, kvôli čomu konám svoje skutky, čo mám najradšej.

Čo je u mňa to prvé? Ja sám, niekto z ľudí alebo nejaká vec? Peniaze, moje brucho, moja česť?

Nebudeš mať iných Bohov okrem mňa – koľko Bohov uctievam, koľkým slúžim?

Ktorému najviac, ktorý je na hlavnom oltári u mňa? Na ktorého najviac cez deň myslím?

Ako vyzerajú moje modlitby? Svätá omša? Sviatosti?

Študujem náboženskú literatúru? Usilujem sa poznávať Boha? Nehanbím sa za svoje presvedčenie?

Neupadol som do stavu zúfalstva, nedôvery v Božiu lásku a milosrdenstvo?

Oповážlivo som sa spoliehal na Božie milosrdenstvo a hrešil som s vedomím, že však mi Boh odpustí?

Nepripisoval som stvoreným veciam nadprirodzené účinky: povera, veštenie, horoskopy, čarovanie, rôzne fетиše (podkova, zub z medveďa a pod.)?

Nezúčastňoval som sa špiritistických sedení – seansí?

Nespáchal som hriech svätokrádeže tým, že som v stave ťažkého hriechu pristupoval k sviatostiam (sv. prijímaniu, birmovke, sviatosti manželstva), alebo vlámaním sa do svätostánku, potupením konsekrovaných hostií, zbitím Bohu zasvätenej osoby, odcudzením nejakej veci v kostole alebo na cintoríne?

edopustil som sa svätokupectva tým, že som za peniaze predával posvätnú vec?

2. príkazanie desatora:

NEVEZMEŠ MENO BOŽIE NADARMO ! (Ex 20,7)

Každý si chráni svoje meno – svoju česť. Nesmieme urážať česť Pána Boha.

Preto:

Nevyslovujem meno Boha v hneve, neúctivo, s preklínaním, v spojení s oplzlými výrazmi?

Neprisahám krivo?, t.j. prisahám a klamem zároveň?

Nepreklínam, alebo s oplzlými výrazmi nevyslovujem meno Panny Márie a svätých?

Nerobil som si vtípy zo svätých alebo z náboženských úkonov, obrazov, sôch, krížov, zo Sv. Písma?

3. príkazanie desatora, 1. a 2. Cirkevné príkazanie:

SPOMNI, ABY SI DEŇ SVIATOČNÝ SVÄTIL ! PRIKÁZANÉ SVIATKY SVÄTIŤ ! V NEDEĽU A V PRIKÁZANÝ SVIATOK SVÄTÚ OMŠU NÁBOŽNE POČÚVAŤ !

Sviatočný deň mám zasvätiť Pánovi - odpútať sa od všetkého, čo ma odťahuje od Boha a odpočinúť si. Preto sú zakázané namáhavé, hlučné práce a tiež tie, ktorými pohoršujem iných ľudí

Ťažko zhreším, ak sa bez vážneho dôvodu nezúčastním v ten deň sv. omše, alebo prídem neskoro (po Evanjeliu), alebo vynechám niektorú hlavnú časť (obetovanie, premenenie, prijímanie). Ale sv. omša v predvečer prikázaného sviatku, alebo nedele, je platná.

Tiež sa vážne prehrešujem, ak počas sv. omše spím, alebo stojím pred

kostolom a nesledujem priebeh sv. omše.

Všedné hriechy spáчам, ak prídem neskôr (do Evanjelia), ak som počas sv. omše roztržitý, myslím na iné veci, ale pritom sledujem sv. omšu.

4. prikázanie desatora:

CTI OTCA SVOJHO I MATKU SVOJU, aby si dlho žil na zemi, korú ti dá Pán, Boh tvoj ! (Ex 20, 12)

Boh nám dal svojich viditeľných zástupcov a nariaďuje nám ctíť ich a poslúchať ako jeho samého. Sú nimi rodičia, kňazi, učitelia, vychovávateľa, zamestnávateľa a predstavitelia verejnej a štátnej moci.

Poslušnosť voči rodičom nás viaže v čase nedospelosti. Ucta a láska k nim až do smrti.

Ale ak nám rodičia prekážajú intenzívnejšie nábožensky žiť, môžeme im v tejto oblasti, po porade s duchovným otcom odoprieť poslušnosť – pravda, vždy úctivo. Ak ma navádzajú na hriech, nemám posluchnúť.

Ak si zakladám rodinu, rodičia nemajú právo do tejto rodiny zasahovať (ak ja nezasahujem do ich práv pri spoločnom bývaní). Ale môžu mi poradiť.

Keď predstavujem svoju slobodu, nikdy to nemá byť bez lásky a úcty k nim.

Poslúcham a ctím svojich predstavených?

Neznižujem ich autoritu posudzovaním, kritizovaním, šomraním, posmechom a pod.?

Modlievam sa za svojich rodičov a predstavených?

5. prikázanie desatora:

NEZABIJEŠ ! (Ex 20, 13)

Je zakázané priame zabitie nevinného, či už narodeného alebo nenarodeného človeka.

Sme povinní chrániť nielen život, ale aj zdravie človeka (svoje i cudzie). A to zdravie telesné i duševné.

Neskracujem niekomu život zarmucovaním, zlým zaobchádzaním,...?

Neublížujem nenarodeným deťom nestarostlivosťou o tehotné ženy, alebo zvlášť - ublížením na živote – potratom?

Nenapomohol som takémuto hriechu radou, schválením alebo bojzlivým mlčaním?

Neškodil som si na zdraví nestarostlivosťou o seba (preháňanie v práci, nedostatočný spánok, nedostatočné stravovanie, obliekanie, fajčenie, pitie ... ?)

Nevystavoval som nebezpečenstvu života seba alebo iných (riskovanie pri jazde autom, motocyklom, bicyklom, vedenie vozidla v podnapilom stave, ... ?)

Čo sa týka ublížení na duši: Taký hriech spáчame, na aký sme iného nahovorili.

Nepohoršujem iných nevhodným obliekaním alebo rečami?

6. a 9. prikázanie desatora:

NEZOSMILNÍŠ ! (Ex 20, 14) NEPOŽIADAŠ MANŽELKU BLÍŽNEHO SVOJHO ! (Deut 22, 30)

Pohlavný pud bol pôvodne pod kontrolou rozumu. Po dedičnom hriechu je však človek niekedy hnaný týmto pudom k činom, ktoré nie sú rozumné, ba môžu byť až zvrátené . Zneužíva ho a tak škodí jednotlivcovi aj spoločnosti. Mravná zachovalosť v tejto oblasti sa nazýva čistotou.

Pokúšenia v tejto oblasti sa nazývajú pokúšeniami proti čistote.

Hriechy zas nazývame hriechami proti čistote - nečisté myšlienky, túžby, slová, nečisté skutky a pod.

Pohlavný pud nie je u každého rovnako silný. Nieкто má v tejto oblasti viac

problémov, niekto menej. Každý však môže viesť čistý život až do smrti, ak sa dokáže ovládať.

(S pohlavným pudom je to podobne ako s rádioaktivitou prvku. Rozpadne sa jeden atóm. V dôsledku toho sa však rozpadnú ďalšie dva. Potom ale 4, 16, 32, a rýchlo to rastie. Ak sa včas neurobia radikálne opatrenia, v krátkom čase dôjde k atómovému výbuchu. Tu ide o životy všetkých, čo sú navôkol. Aj s pohlavným pudom je to podobne. Jeden nečistý pohľad na nevhodne oblečené ľudské telo, potom druhý dlhší ...)

Nemyslel som nečisto?

Nehovoril som proti čistote?

Nepozeral som nečisté časopisy, filmy?

Nerobil som nečisté skutky sám so sebou (sebaukájanie), alebo s inými?

Ak áno, s kým to bolo (muž, žena, slobodná, vydatá)?

7. a 10. prikázanie desatora:

NEPOKRADNEŠ ! (Ex 20, 15) NEPOŽADAŠ MAJETOK BLÍŽNEHO SVOJHO ANI NIČ, ČO JEHO JE !

Týmto prikázaním je zakázané zničiť, poškodiť alebo odcudziť niečo, čo patrí inému, alebo spoločnosti. Stalo sa tak? O čo išlo?

O veľkosti hriechu pri krádeži rozhodujú: výška poškodenia a nevôľa poškodeného (ak vec bola pre majiteľa veľmi cenná – napr. spomienka na matku, vzácna kniha, ...).

Proti tomuto prikázaniu možno hrešiť aj nepoctivosťou v práci.

Kupovať zbytočnosti je takisto krivdou voči tým, ktorí nemajú potrebné veci, lebo to, čo mám, nepatrí len mne. Nadbytok patrí núdzným a chudobným.

Škodú sme vždy povinní nahradiť!

8. prikázanie desatora:

NEPRERIEKNEŠ KRIVÉHO SVEDECTVA PROTI BLÍŽNEMU SVOJMU ! (Ex 20, 16)

Toto prikázanie chráni česť našu i česť blížneho. Zakazuje všetko, čo túto dôveru k človeku ničí.

Bezdôvodne podozrievam iných?

Ohováram? To je bezdôvodne rozprávať o skutočných chybách blížneho

(Len láske je dovolené hovoriť o chybách blížneho, t.j. láske, ktorá tým chce chybiacemu pomôcť (napr. tým, že hovoríme o chybách blížneho tomu, kto mu môže pomôcť).

Osočujem? To znamená šíriť nepravdivosti o blížnom. Som povinný to odvolať.

Prezradil som zverené, alebo úradné tajomstvo a ublížil som tak na majetku alebo cti blížnemu?

Oklamal som niekoho?

Pri všetkých týchto hriechoch závisí ľarcha hriechu od škody, ktorú sme tým blížnemu spôsobili (tak isto ako pri 7. prikázaní desatora). Túto škodu na majetku alebo na cti sme povinní nahradiť.

3. prikázanie cirkevné:

Konať skutky kajúcnosti, ako ich ustanovila cirkevná vrchnosť.

Toto prikázanie predpisuje: Robiť pokánie. Prikázané pôsty zachovávať (v isté dni sa zdržiavať mäsitého pokrmu).

Na Popolcovú stredu a vo Veľký piatok sa postiť, čiže iba raz sa za celý deň

najesť do sýta. Okrem toho si možno už iba dvakrát trochu zajesť. To platí pre všetkých, ktorí dovŕšili 21. rok a nezačali 60. rok života (t.j. 59. narodeniny). Zdržiavať sa mäsa a jedenia výrobkov z mäsa každý piatok a na Popolcovú stredu sa tiež majú všetci od 14. roku až do smrti.

Tí, ktorí musia v piatok jesť mäso, majú konať navyše nejaký iný skutok pokánia alebo skutok zbožnosti alebo lásky, podľa svojich možností. (Napr. odoprieť si fajčenie, zábavu, zúčastniť sa sv. omše, čítať zo Sv. Písma, pomodliť sa ruženec, krížovú cestu, návštíviť nemocných, pomoc blížnemu a pod.)

Samozrejme, že sú možné aj iné hriechy, ktoré tu nie sú uvedené. Ak sú ťažké, je potrebné ich vyznať vo sviatosti zmierenia, aj s počtom. Ak viem koľko krát sa udial, tak to uvediem presne. Ak neviem presný počet, tak poviem počet aspoň približne. Držím palce.